

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора ДВНЗ «ПДТУ»

О.В. Хаджинова

«*31*» *березня* 2023 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

за спеціальністю 071 - Облік і оподаткування

при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра

на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра,
або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Маріуполь-Дніпро, 2023

Програма фахового вступного випробування за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) / Уклад. С.І. Бессонова, В.Я. Махінко, Белопольський М.Г. - Дніпро: ДВНЗ «ПДТУ», 2023. - 21 с.

Програма містить перелік обов'язкових освітніх компонентів для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», зміст їх модулів та тем, оволодіння якими забезпечує загальні та спеціальні (фахові) компетентності за спеціальністю, визначені стандартом вищої освіти.

Програму розроблено фахово –атестаційною комісією за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», створену наказом в.о. ректора ДВНЗ «ПДТУ» від 27.03.2023 року № 51-05

Розробники програми (склад фахово-атестаційної комісії):

Бессонова С.І. - професор кафедри обліку та аудиту, к.е.н., член комісії.
Белопольський М.Г. - завідувач кафедри обліку та аудиту, д.е.н., професор,
голова комісії;

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму фахового вступного випробування складено на підставі стандарту вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 962.

Мета фахового вступного випробування полягає в комплексній перевірці знань абітурієнтів при вступі для здобуття освітнього ступеня магістра, отриманих ними в результаті вивчення дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою, під час здобуття попереднього освітнього ступеня.

Абітурієнт повинен продемонструвати фундаментальні та професійно орієнтовані уміння та знання, а також здатність вирішувати типові професійні завдання.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Бухгалтерський облік

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку.

Поняття господарського обліку. Історія становлення та сучасний стан бухгалтерського обліку. Складові сучасної системи господарського обліку: оперативний, статистичний та бухгалтерський облік.

Класифікація обліку в залежності від користувачів інформації: фінансовий, управлінський та податковий облік. Бухгалтерський облік як наука. Зв'язок бухгалтерського обліку з іншими дисциплінами.

Цілі та завдання бухгалтерського обліку.

Тема 2. Предмет та метод бухгалтерського обліку.

Господарська діяльність підприємства, як предмет бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку. Поняття активів, капіталу та зобов'язань підприємства. Взаємозв'язок та рівняння вартості активів та пасивів підприємства. Господарські операції та їх результати, як об'єкти бухгалтерського обліку.

Тема 3. Майно (засоби) підприємства та джерела їх утворення.

Класифікація активів підприємства: необоротні активи, запаси, грошові засоби та розрахунки. Класифікація пасивів підприємства: власний капітал та забезпечення зобов'язань, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання.

Загальна характеристика методів бухгалтерського обліку. Елементи бухгалтерського обліку: документація, інвентаризація, оцінювання, калькуляція, рахунки, подвійний запис, баланс, звітність.

Основні принципи бухгалтерського обліку: обачність, повнота, автономність, безперервність, відповідність доходів та видатків, превалювання

сутності над формою, історичної собівартості, єдиного грошового вимірювання, періодичності.

Нормативна база бухгалтерського обліку. Основний зміст Законів України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», «Про оподаткування прибутку підприємств». Склад Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Тема 4. Бухгалтерський баланс.

Поняття, роль та необхідність бухгалтерського балансу.

Структура та склад балансу. Три розділи активу балансу: необоротні активи; оборотні активи; витрати майбутніх періодів. П'ять розділів пасиву балансу: власний капітал; забезпечення майбутніх витрат та платежів; довгострокові зобов'язання; поточні зобов'язання; доходи майбутніх періодів.

Стаття бухгалтерського балансу, як його первинна складова.

Умова обов'язкового рівняння активу та пасиву балансу.

Перелік та зміст статей балансу.

Господарські операції та їх вплив на статті балансу. Чотири типи господарських операцій, з точки зору їх впливу на баланс.

Тема 5. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.

Поняття рахунку бухгалтерського обліку. Модель рахунку бухгалтерського обліку. Активні, пасивні та активно-пасивні рахунки бухгалтерського обліку. Загальні правила запису інформації на рахунках бухгалтерського обліку. Поняття обороту та сальдо рахунку. Правила визначення сальдо рахунку.

Поняття та взаємозв'язок рахунків синтетичного та аналітичного обліку. Правила ведення аналітичних рахунків.

Сутність подвійного запису.

Узагальнення даних синтетичних рахунків за допомогою оборотно-сальдової відомості. Обов'язкова умова рівняння оборотів за дебетом та кредитом рахунків.

План рахунків бухгалтерського обліку - призначення, зміст та використання. 10 класів рахунків. Система нумерації рахунків.

Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за призначенням. Основні рахунки: матеріальні рахунки, рахунки грошових коштів, розрахункові рахунки, рахунки власного капіталу. Регулюючі рахунки: додаткові, контрарні. Операційні рахунки: збірно-розподільчі; збірні; розподільчі; бюджетно-розподільчі; калькуляційні; зрівнянні. Фінансово-результативні рахунки. Забалансові рахунки.

Тема 6. Документування господарських операцій.

Первинний облік господарських операцій. Облікові регістри. Способи виправлення помилок.

Тема 7. Оцінювання, калькуляція та інвентаризація.

Поняття оцінки. Визначення та оцінка активів на дату придбання.

Оцінювання необоротних активів. Справедлива вартість. Первісна вартість. Залишкова вартість. Ліквідаційна вартість основних засобів, та вартість, що підлягає амортизації. Первісна оцінка основних засобів, що надходять на підприємство. Визначення первісної оцінки запасів, що надходять на підприємство шляхом придбання, безоплатного отримання, бартерного обміну.

Оцінка зобов'язань на дату їх виникнення. Оцінка активів та зобов'язань на дату балансу.

Методи оцінки вибуття запасів: метод ідентифікованої собівартості; метод ФІФО, метод середньозваженої собівартості, метод нормативних витрат, метод ціни продажу.

Порядок переоцінки оборотних та необоротних активів.

Собівартість продукції, як основний показник діяльності підприємства. Складові собівартості. Методи розрахунку собівартості виробів: простий, позаказний, попередільний. Первинні документи, що відображають витрати виробництва.

Поняття калькуляції собівартості продукції. Склад калькуляції. Методи розподілу витрат за статтями калькуляції. Визначення остаточної собівартості реалізованої продукції

Інвентаризація як спосіб контролю даних бухгалтерського обліку. Загальні принципи проведення інвентаризації. Інвентаризація основних засобів. Інвентаризація запасів. Ревізія каси. Документування результатів інвентаризації. Відповідальність посадових осіб. Визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі матеріальних цінностей.

Тема 8. Облік основних господарських процесів.

Облік процесу заготівлі матеріальних цінностей. Облік процесу виробництва. Облік процесу реалізації.

Тема 9. Форми бухгалтерського обліку.

Організаційні засади ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Формування облікової політики на підприємстві.

Роль первинних документів, як носіїв економічної інформації. Структура документу. Обов'язкові та додаткові реквізити. Вимоги до оформлення первинних документів. Порядок заповнення.

Облікові реєстри. Види облікових реєстрів: бухгалтерські книги, зведені аркуші, відомості, картки. Порядок ведення облікових записів.

Помилки в бухгалтерських документах та способи їх виправлення. Три способи виправлення помилок: коректурний, додаткове проведення, червоне-сторно. Порядок виправлення помилок у фінансових звітах.

Форми бухгалтерського обліку: поняття та історична трансформація. Меморіально-ордерна форма обліку. Журнал-головна форма ведення бухгалтерського обліку. Журнально-ордерна форма ведення. Порівняльна характеристика та умови застосування.

Використання комп'ютерної техніки для ведення бухгалтерського обліку.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Поняття про господарський процес.
2. Класифікація господарських засобів.
3. Види господарського обліку.
4. Методи бухгалтерського обліку.
5. Бухгалтерський баланс, його побудова та зміст.
6. Зміни в балансі внаслідок здійснення господарських операцій.
7. Поняття про рахунки, їх призначення, побудова та порядок ведення.
8. Рахунки синтетичного обліку та аналітичні.
9. Правила ведення аналітичних рахунків.
10. Узагальнення даних поточного бух обліку.
11. Подвійний запис операцій на рахунках, його сутність та контрольне значення.
12. План рахунків, його побудова та використання.
13. Класифікація рахунків та її призначення.
14. Облікові регістри. Порядок ведення облікових записів.
15. Форми бухгалтерського обліку.
16. Меморіально-ордерна форма ведення бухгалтерського обліку.
17. Журнал-головна форма ведення бухгалтерського обліку.
18. Журнально-ордерна форма ведення бухгалтерського обліку.
19. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення
20. Предмет та метод бухгалтерського обліку
21. Майно (засоби) підприємства та джерела їх утворення
22. Основні принципи бухгалтерського обліку
23. Нормативна база бухгалтерського обліку
24. Перелік та зміст статей балансу
25. Облік процесу заготівлі матеріальних цінностей
26. Облік процесу виробництва
27. Облік процесу реалізації
28. Поняття оцінки в бухгалтерському обліку
29. Використання комп'ютерної техніки для ведення бухгалтерського обліку
30. Узагальнення даних синтетичних рахунків за допомогою оборотно-сальдової відомості

Рекомендовані інформаційні джерела

Базові

1. Бессонова Г.П. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник. – Маріуполь: ПДТУ, 2019. – 88с.
2. Должанський М.І. Должанський А.М. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. – Л. Львівський банківський інститут НБУ, 2016. – 494с.
3. Завгородній А.Г., Партін Г.О., Пилипенко Л.М. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Підручник. – К. Знання, 2017. – 550с.

4. Кім Г. Сопко В.М., Кім Ю.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 480с.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій. 2019
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. 2019.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». 2019

Допоміжна

1. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами. Практичний посібник. – К.: Лібра, 2015. -880с.
2. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навчальний посібник- К. КНЕУ, 2016 – 526 с.
3. Періодичні публікації спеціалізованих видань: «Податки та бухгалтерський облік», «Все про бухгалтерський облік», «Бухгалтерія».

Методичне забезпечення

1. Теорія бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] : методичні вказівки до вивчення курсу «Теорія бухгалтерського обліку» для студентів напряму підготовки 071 «Облік і оподаткування» всіх форм навчання» / уклад. Г.П. Бессонова. – Маріуполь : ПДТУ, 2018. – Режим доступу : <http://mo.pstu.edu/>

Інформаційні ресурси

2. www.stockmarket.gov.ua
3. www.in.gov.ua
4. www.ukrtel.net
5. www.ukrstat.gov.ua

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Значення та методичний інструментарій аналізу господарської діяльності підприємства. (10 годин)

Роль та завдання аналізу господарської діяльності в управлінні підприємством Об'єкти та суб'єкти аналізу. Ресурси, чинники (фактори), показники, ризики, резерви розвитку підприємства, їх класифікація. Завдання аналізу господарської діяльності. Класифікація видів та напрямів аналізу господарської діяльності.

Загальні методичні принципи організації аналізу. Структура аналітичного процесу: етапи, процедури, операції, дії. Організація співробітників аналітичних служб. Комп'ютерні технології аналітичних робіт

Економічні показники як база аналізу господарської діяльності. Характеристика і класифікація найважливіших видів інформації на підприємстві. Джерела інформації для аналізу. Нормативні, кошторисні, планові

джерела інформації. Перевірка достовірності джерел інформації, які використовуються в аналізі..

Описова та без текстова форми узагальнення та оформлення результатів аналізу. Розробка плану-графіку виконання розроблених висновків і пропозицій.

Методика аналізу господарської діяльності. Порівняння та його застосування в аналізі. Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Динамічні ряди. Обчислення середніх і відносних величин. Графічні методи.

Тема 2. Аналіз маркетингової діяльності підприємства. (10 годин)

Значення та завдання аналізу маркетингової діяльності підприємства, інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз попиту на продукцію та формування портфелю замовлень. Оцінка ризику незатребуваності продукції. Аналіз ринків збуту продукції. Аналіз цінової політики підприємства. Аналіз конкурентоспроможності продукції. Оцінка обсягів і динаміки реалізації продукції і послуг. Аналіз виконання договірних зобов'язань з постачання обсяг, терміни, асортимент, якість. Оцінка попиту на продукцію і послуги підприємства. Аналіз портфелю замовлень, обсягу ринку для обґрунтування плану реалізації продукції.

Тема 3. Аналіз виробництва продукції, робіт та послуг. (10 годин)

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу виробництва продукції. Загальна схема і послідовність проведення аналізу. Чинники виробництва продукції. Інформаційна база аналізу.

Аналіз обсягу виробництва продукції в натуральному і вартісному вимірі. Аналіз динаміки та виконання плану виробництва продукції. Аналіз зміни асортименту і оновлення випуску виробів.

Аналіз ритмічності виробництва в цехах і дільницях. Аналіз якості продукції, робіт і послуг .

Тема 4. Аналіз використання трудових ресурсів та витрат на оплату праці.

(10годин)

Задача аналізу використання трудових ресурсів. Інформаційне забезпечення аналізу.

Аналіз забезпеченості трудовими ресурсами. Аналіз чисельності, складу і руху працюючих. Аналіз рівня кваліфікації робітників. Аналіз використання робочого часу на підприємстві. Аналіз трудомісткості продукції по підприємству і по видах продукції. Аналіз продуктивності праці. Аналіз впливу на продуктивність праці підвищення рівня механізації та автоматизації, наукової організації праці і використання робочого часу. Аналіз резервів росту продуктивності праці.

Аналіз витрат на оплату праці та їх ефективності. Визначення абсолютного та відносного відхилення за фондом оплати праці. Вивчення співвідношення між ростом продуктивності праці та рівнем її оплати.

Тема 5. Аналіз стану та використання основних засобів (10 годин)

Аналіз наявності, структури і руху основних виробничих засобів. Аналіз

технічного стану, часу роботи, тенденцій розвитку основних засобів. Коефіцієнти відновлення, вибуття і приросту основних засобів Оцінка інвестиційної активності підприємства

Виробнича потужність підприємства загальна, за групами і окремими видами обладнання. Аналіз фондоозброєності і фондovіддачі основних засобів.

Показники ефективності та інтенсивності використання основних засобів. Порядок їх розрахунку. Фактори зміни рентабельності основних засобів.

Тема 6. Аналіз використання сировини та матеріалів на підприємстві (10 годин)

Цілі і задачі аналізу використання сировини та матеріалів. Послідовність і періодичність проведення аналізу. Інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз забезпеченості виробництва продукції матеріалами. Аналіз стану складських запасів. Аналіз ефективності формування портфеля замовлень на матеріали. Оперативний аналіз руху матеріалів у виробництві. Аналіз використання матеріалів у виробничих цехах.

Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства. Аналіз динаміки матеріалоємності виробів, коефіцієнтів використання матеріалів

Тема 7. Аналіз витрат підприємства та собівартості продукції.(10 годин)

Значення, завдання та система інформаційного забезпечення аналізу витрат на підприємстві. Класифікація видів витрат і об'єктів аналізу. Система показників рівня витрат і собівартості продукції. Зміст і методи оперативного аналізу витрат на виробництво продукції. Відбір показників оперативного аналізу та контролю витрат підприємства. Аналіз структури витрат на виробництво. Методика визначення суми постійних та змінних витрат. Аналіз прямих та непрямих витрат.

Аналіз собівартості окремих видів продукції. Фактори першого порядку, що формують собівартість виробів. Методика розрахунку їх впливу. Виявлення резервів зниження собівартості продукції.

Тема 8 . Методика аналізу фінансових результатів і рентабельності роботи (10 годин)

Значення, задачі і джерела інформації аналізу доходів діяльності підприємства Аналіз валових доходів.

Значення, задачі і джерела інформації аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Загальна модель аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Порядок формування фінансових результатів діяльності. Аналіз рівня, динаміки, та структури фінансових результатів. Визначення якості прибутку. Факторний аналіз фінансових результатів від основної діяльності Особливості аналізу фінансових результатів від іншої операційної діяльності. Аналіз формування, розподілу та використання чистого прибутку підприємства.

Поняття рентабельності, як відносного показника ефективності діяльності підприємства. Основні види показників рентабельності: витратні, ресурсні, доходні. Порядок розрахунку показників рентабельності. Оцінка виконання плану рентабельності, фактори зміни. Факторна модель показника рентабельності продукції, продажу

Тема 9 . Методика аналізу капіталу та активів підприємства. (10 годин)

Характеристика майнового потенціалу, активів, зобов'язань та капіталу підприємства. Порядок проведення оцінки майнового потенціалу підприємства.

Аналіз структури капіталу підприємства. Методика аналізу зобов'язань підприємства. Визначення вартості запозиченого капіталі різних джерел. Аналіз співвідношення запозичених коштів. Розрахунок середнього строку використання запозичених коштів. Аналіз своєчасного повернення коштів.

Тема 10 Аналіз оборотності оборотних активів та грошових потоків (10 годин)

Поняття та класифікація оборотних активів. Характеристика руху оборотних активів в процесі операційного циклу. Ретроспективний аналіз оборотних активів підприємства. Визначення ступеню ліквідності оборотних активів. Вивчення ефективності використання оборотних активів. Аналіз структури джерел фінансування оборотних активів.

Тема 11. Аналіз фінансового стану підприємства та його фінансової стійкості (20 годин)

Роль, завдання та джерела фінансового аналізу. Оцінка фінансового стану підприємства. Зовнішній і внутрішній аналіз фінансового стану підприємства. Аналіз стану активів балансу і джерел їх утворення. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягами складом, структурою і термінами виникнення. Аналіз ліквідності майна і фінансової стабільності. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності та інших допоміжних показників. Аналіз руху грошових потоків. Оперативний аналіз виконання платіжного календаря.

Діагностика можливого банкрутства. Експрес-аналіз фінансової звітності підприємства. Рейтингова оцінка підприємства за показниками прибутковості, ефективності управління, ділової активності, ліквідності і ринкової стабільності. Розробка заходів щодо стабілізації фінансового стану підприємства та використання фінансових резервів.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Предмет та задачі економічного аналізу
2. Об'єкти економічного аналізу
3. Види економічного аналізу
4. Принципи економічного аналізу
5. Методика визначення та обґрунтування кількості резервів в економічному

аналізі

6. Інформаційна база економічного аналізу
7. Етапи економічного аналізу
8. Методи економічного аналізу
9. Способи порівняння в економічному аналізі
10. Балансовий метод економічного аналізу
11. Графічний метод економічного аналізу
12. Використання відносних та середніх величин в економічному аналізі
13. Факторний аналіз діяльності підприємства.
14. Використання методів ланцюгових підстановок в економічному аналізі.

15. Індексний метод економічного аналізу.
16. Методи абсолютних та відносних різниць в економічному аналізі.
17. Статистичні методи економічного аналізу
18. Аналіз попиту на продукцію
19. Аналіз обсягів виробництва продукції
20. Аналіз виконання плану виробництва та реалізації продукції
21. Аналіз асортименту продукції
22. Аналіз якості продукції
23. Аналіз ритмічності роботи підприємства
24. Аналіз забезпечення підприємства трудовими ресурсами
25. Аналіз використання фонду робочого часу.
26. Аналіз продуктивності праці.
27. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів.
28. Аналіз використання фонду оплати праці.
29. Аналіз забезпечення підприємства основними засобами.
30. Аналіз складу та технічного стану основних засобів підприємства.
31. Аналіз інтенсивності та ефективності використання основних засобів підприємства.
32. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами.
33. Аналіз ефективності використання матеріалів
34. Аналіз собівартості продукції.
35. Поняття та методика визначення постійних та змінних витрат.
36. Аналіз витрат на виробництво..
37. Аналіз витрат за елементами.
38. Аналіз складу та динаміки прибутку підприємства.
39. Аналіз критичного обсягу виробництва.
40. Діагностика вірогідності банкрутства підприємства.

Рекомендовані інформаційні джерела

Базові

1. Бабець Є.К., Горолов М.І., Жуков С.О., Стасюк В.П. Теорія економічного аналізу. Навч. посібник. – К. : Професіонал, 2007. – 384 с.

2. Білопольський М.Г., Ревва К.Г, Балашова О.В. Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності. – Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2013. – 271 с.
3. Баканов М. Й., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа. — М.: Финансы и статистика, 2008. — 285 с.
4. Костенко Т.Д. Підгора Є.О., Рижиков В.С. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства.. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 400с.
5. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. Методика і методологія економічного аналізу: Навч. посібник. – К: Центр учбової літератури, 2008. – 430 с.
6. Саїцвиська Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства.: Навч. посібник. – К.: Знання, 2007. – 668с.
7. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз : Практикум. Навчальний посібник. – Львів: «Новий світ- 2007», 2006 – 280с.
8. Шубіна С.В., Торжник Ж.І. Економічний аналіз: Практикум. – К. Знання, 2007. – 230 с.

Допоміжна

1. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий. ИП «Экоперспектива». — Минск; Москва, 2008. — 688 с.
2. Шкарабан С.І., Сапачов М.І. та ін. Економічний аналіз діяльності промислових підприємств та об'єднань: Навч. посібник. — Тернопіль: ТАНГ, 2005. — 300 с.
3. Экономический анализ: основы теории: Учебник под ред. Проф.. Войтоловского Е.В. – М. Высшее образование, 2006. – 513 с.

Методичне забезпечення

- 1 Балашова О.В. Аналіз господарської діяльності : конспект лекцій . Маріуполь. : ДВНЗ : «ПДТУ», 2012 р. – 72 с.
2. Методическое пособие для самостоятельного изучения курса «Анализ хозяйственной деятельности» для студентов специальности «Учет и аудит» / сост. Балашова О.В. – Мариуполь : ГВУЗ «ПГТУ», 2013. – 26 с.
3. Методические указания для проведения практических занятий по курсу «Анализ хозяйственной деятельности» для студентов специальности «Учет и аудит» / сост. Балашова О.В. – Мариуполь : ГВУЗ «ПГТУ», 2013. – 26 с.

Інформаційні ресурси

6. www.stockmarket.gov.ua
7. www.in.gov.ua
8. www.ukrtel.net
9. www.ukrstat.gov.ua

АУДИТ ТА КОМП'ЮТЕРНИЙ АУДИТ

Тема 1. Суть і предмет аудиту. Види аудиту, його відмінність від ревізії

Сутність і визначення аудиту. Виникнення аудиту і його розвиток в Україні. Види аудиту. Відмінність аудиту від ревізії фінансово- господарської діяльності. предмет, метод і об'єкти аудиторської діяльності.

Міжнародні стандарти та національні нормативи аудиту. Спільні риси між аудитом і ревізією. Правове регулювання ревізії та аудиту. Відмінності між аудитом і ревізією.

Тема 2. Поняття аудиторської діяльності і системний підхід до її організації

Поняття аудиторської діяльності. Відмінності між поняттями «аудит», «аудиторська діяльність», «діяльність аудиторської фірми».

Поняття «предмет», «суб'єкт», «об'єкт аудиторської діяльності».

Елементи системного підходу до організації аудиторської діяльності в аудиторській фірмі.

Основи професійної етики аудиторів. Нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності в Україні. Характеристика основних положень Закону України «Про аудиторську діяльність», що регулює взаємини аудиторських фірм і замовників послуг.

Сутність основних принципів організації аудиторської діяльності.

Тема 3. Організація зовнішнього аудиту. Мета і загальні принципи, які регулюють аудит. Документальне оформлення аудиту

Класифікація аудиту, залежно від суб'єктів аудиторської діяльності. Поняття зовнішнього аудиту. Мета і принципи аудиту.

Особливості укладання договору на надання аудиторських послуг. Документи, що встановлюють взаємини між клієнтом і аудитором (аудиторською фірмою).

Тема 4. Організація аудиторської фірми і роботи з персоналом

Порядок сертифікації аудиторів. Порядок створення аудиторських фірм, як господарюючих суб'єктів, та внесення їх до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів. Регламентне забезпечення роботи персоналу.

Організація роботи персоналу та її оплата. Формування структури і штатної чисельності суб'єктів аудиту. Завдання та обов'язки аудитора в аудиторській фірмі. Кваліфікаційні вимоги до посади аудитора. Внутрішні нормативні документи, що регулюють організацію роботи з персоналом. Контроль якості роботи аудиторів.

Тема 5. Організація процесу аудиту і надання аудиторських послуг

Поняття «стадія», «етап», «фаза» аудиту. складові елементи підготовчо-узгоджувального, дослідницького і заключного етапів аудиту. Як формалізувати етапи аудиту.

Схеми процесу надання послуг з консультування; місце планування в загальній схемі процесу аудиту. Планування аудиту. Зміст етапів планування аудиту. Характеристика основних робіт кожного із етапів планування. Характеристика загального плану аудиту. Характеристика програми аудиту.

Порядок укладання договору на проведення аудиту. Структуру і зміст договору. Документальне оформлення аудиторської перевірки.

Тема 6. Документування аудиту і аудиторських послуг. Робочі документи аудитора. Реалізація матеріалів аудиту

Сутність робочих документів аудитора. Робоча документація аудитора. Мета складання робочих документів аудитора. Обсяг, види, склад та зміст робочих документів. Реквізити робочих документів аудитора. Аудиторське досьє. Види робочих документів. Сутність Аудиторського звіту. Структура та види аудиторських висновків. Методику вибору типу аудиторського висновку.

Тема 7. Загальна організаційна побудова аналітичного процесу. Організація аналітичної номенклатури и технології аналітичного процесу. Підсумковий контроль

Сутність та етапи контрольного процесу. Мета контролю господарської діяльності. Поняття номенклатури контролю. Принципи вибору контрольних номенклатур. Склад, зміст та формування матеріальних носіїв для організації контрольного процесу. Носії контрольної інформації, сформовані в процесі контролю. Організація технології контрольного процесу. Фінансовий аналіз в аудиті. Підсумковий контроль.

Тема 8. Аудиторські докази. Процедури виявлення обману та помилок

Поняття аудиторських доказів та їх види. Джерела і процедури отримання аудиторських доказів та їх вимоги. Документальне оформлення аудиторської перевірки. Робоча документація аудитора.

Мета складання робочих документів аудитора. Обсяг, види, склад та зміст робочих документів. Реквізити робочих документів аудитора. Аудиторське досьє. Види робочих документів.

Тема 9. Місце і роль внутрішнього аудиту в системі внутрішнього контролю підприємства (корпорації)

Розгляд роботи внутрішнього аудиту (МСА 610). Обсяг і мета внутрішнього аудиту. Взаємодія внутрішнього і зовнішнього аудиту. Розуміння і попередня оцінка внутрішнього аудиту.

Організаційний статус та функції служби внутрішнього аудиту. Взаємодія і координація роботи з внутрішнім аудитором. Оцінка і перевірка роботи внутрішнього аудиту. Реалізація матеріалів аудиту.

Тема 10. Аудиторський ризик та поняття помилок

Поняття ризику і правила його оцінювання. Ризик аудиту або загальний ризик. Ризик невідповідності внутрішнього контролю підприємства. Ризик не виявлення. Аудиторський ризик системи внутрішнього контролю.

Поняття помилок, їх різновиди та причини виникнення. Помилки та шахрайство. Аудиторська перевірка стану внутрішньогосподарського контролю (аудита). Процедури внутрішнього контролю.

Тема 11. Організація контрольного процесу в умовах автоматизованої обробки інформації

Підходи до проведення автоматизованого контролю. Фактори впливу на проведення автоматизованого контролю.

Організація внутрішньогосподарського контролю з використанням сучасної обчислювальної техніки. Організація робіт у ході проведення зовнішнього контролю (аудиту) з використанням комп'ютерної техніки. Аудит на підприємстві з комп'ютеризованим бухгалтерським обліком.

Напрями взаємодії аудитора і консультанта з комп'ютерної обробки даних. Аудиторські ризики, пов'язані з використанням комп'ютерних інформаційних систем

Тема 12. Види ризиків, пов'язаних з використанням комп'ютерних інформаційних систем (КІС)

Види ризиків, що виникають внаслідок використання комп'ютерних систем обробки даних. Фактори впливу на рівень аудиторського ризику. Використання комп'ютерної техніки в аудиті.

Мета, основні завдання ФГК і функції органів, його що здійснюють. Суб'єкти контролю в Україні та їх види. Державна податкова служба як орган державного контролю. Внутрішній господарський контроль, його функції. Види таємної інформації.

Тема 13. Методика податкового контролю. Основні законодавчі та нормативні акти, згідно з якими здійснюється податковий контроль. Порядок застосування фінансових санкцій та стягнення податкової заборгованості

Основні законодавчі та нормативні акти, згідно з якими здійснюється податковий контроль. Планування, організаційні засади і методики податкового контролю. Види податкових перевірок.

Поняття санкції, адміністративного правопорушення. Порядок застосування фінансових санкцій, який регламентується законодавством України. Порядок застосування фінансових санкцій і стягнення боргів по податкових сплатах.

Тема 14. Організаційна модель аудиту грошових коштів та основних засобів

Аудит грошових коштів в касі. Розрахунок правильності використання грошових коштів. Процедура аудиту основних засобів. Аудиторський контроль інвестиційної діяльності.

Об'єкти, джерела інформації та методичні прийоми аудиту інвестиційної діяльності. Аудит реальних та фінансових інвестицій.

Тема 15. Аудит обліку готової продукції та її реалізації

Завдання аудиту обліку готової продукції та її реалізації. Джерела інформації що до обліку готової продукції та її реалізації.

Тема 16. Аудит розрахунків з оплати праці та за соціальним страхуванням

Процес перевірки розрахунків з оплати праці. Форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, ставки, схеми посадових окладів, розміри надбавок, доплат, премій, що обчислюються згідно до Інструкції зі статистики чисельності працівників. Аудит заробітної плати. Аудит відрахувань з заробітної плати.

Тема 17. Аудит розрахункових операцій з дебіторами і кредиторами

Завданням аудиту дебіторської заборгованості. Аудит дебіторської заборгованості. Джерела інформації для перевірки дебіторської заборгованості. Аудит кредиторської заборгованості. Джерела інформації для перевірки кредиторської заборгованості.

Тема 18. Методика аудиту податків і зборів

Аудит розрахунків за податками і платежами. Перевірка правильності обліку прибутку підприємств, ПДВ та інших податків.

Тема 19. Організаційна модель аудиту розрахункових операцій

Аудит розрахунків із покупцями та замовниками. Аудит розрахунків за претензіями.

Аудит розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.

Аудит довгострокових позик і векселів. Аудит короткострокових кредитів і прострочених позик. Аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками.

Тема 20. Особливості аудиту операцій, пов'язаних з приватизацією підприємств

Особливості приватизації в Україні. Роль аудиту в приватизації підприємств. Напрями перевірок аудитора при визначенні достовірності результатів переоцінки.

Тема 21. Аудит окремих сфер ринкової економіки. Аудит комерційних банків

Процес перевірки банків та інших фінансово-кредитних установ.
Перевірка використання кредитних ресурсів. Оцінка рівня ліквідності банку.

Тема 22. Особливості аудиторської перевірки акціонерних товариств
Організаційна структура і порядок перевірки акціонерних товариств.
Особливості аудиту діяльності акціонерних товариств і підприємств - емітентів.
Особливості організації і обліку на підприємствах - емітентах.

Організація і особливості проведення аудиту акціонерних товариств.
Методика аудиторської перевірки акціонерних товариств і підприємств-емітентів.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Сутність і визначення аудиту. Види аудиту.
2. Історичні етапи розвитку аудиту.
3. Становлення та розвиток аудиту в Україні.
4. Відмінність та спільні риси аудиту та ревізії фінансово- господарської діяльності.
5. Міжнародні стандарти та національні нормативи аудиту.
6. Види аудиту.
7. Еволюція підходів до здійснення аудиторської перевірки.
8. Нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності в Україні.
9. Поняття аудиторської фірми. Вимоги до аудиторів (аудиторських фірм).
10. Основні напрями діяльності та функції аудиторських фірм.
11. Принцип незалежності аудиторів.
12. Принцип об'єктивності аудиторів.
13. Принцип компетентності аудиторів.
14. Принцип конфіденційності аудиторів
15. Принцип чесності аудиторів.
16. Принцип професійної поведінки аудиторів.
17. Принцип дотримання професійних норм і технічних стандартів.
18. Принцип належної (розумної) ретельності.
19. Права та обов'язки аудиторів та аудиторських фірм.
20. Предмет та об'єкти аудиту.
21. Методи аудиту.
22. Поняття аудиторської вибірки. Класифікація видів аудиторської вибірки.
23. Принципи планування аудиторської перевірки.
24. Загальна модель процесу планування аудиторської перевірки.
25. Планування діяльності аудиторської фірми.
26. Мета складання робочих документів аудитора.
27. Принципи складання робочих документів аудитора.
28. Види робочих документів аудитора.
29. Фактори, що впливають на властивий ризик.
30. Ризик невідповідності внутрішнього контролю підприємства.

31. Ризик не виявлення помилок аудитором.
32. Поняття помилок, їх види та причини виникнення.
33. Поняття аудиторських доказів, джерела їх отримання.
34. Методика аудиту необоротних активів.
35. Особливості аудиту грошових коштів
36. Методика аудиту запасів.
37. Фактографічна інформація для проведення аудиту підзвітних сум.
38. Фактографічна інформація для проведення аудиту витрат на виробництво та її застосування при плануванні та проведенні аудиту.
39. Аудит розрахунків з покупцями та замовниками.
40. Методика аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками.
41. Особливості аудиту розрахунків за претензіями.
42. Особливості аудиту розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.
43. Фактографічна інформація для проведення аудиту довгострокових позик та векселів.
44. Фактографічна інформація для проведення аудиту короткострокових кредитів та прострочених позик.
45. Методика аудиту розрахунків з оплати праці.
46. Методика аудиту розрахунків за податками.
47. Методика аудиту розрахунків по єдиному соціальному внеску.
48. Методика аудиту уставного капіталу.
49. Особливості аудиту операцій, пов'язаних з приватизацією підприємств.
50. Процес перевірки банків та інших фінансово-кредитних установ.
51. Перевірка використання кредитних ресурсів. Оцінка рівня ліквідності банку.
52. Методика аудиторської перевірки акціонерних товариств і підприємств - емітентів.
53. Основні відомості про аудиторську фірму. Основні відомості про емітента. Основні відомості про умови договору на проведення аудита.
54. Організація аудиту стану бухгалтерського обліку та фінансової звітності.
55. Аудит фінансової звітності в частині інформації про необоротні активи. Аудит інформації про основні засоби. Аудит інформації про малоцінні необоротні матеріальні активи. Аудит інформації про нематеріальні активи.
56. Аудит інформації про фінансові інвестиції.
57. Аудит інформації про формування витрат виробництва та обігу.
58. Аудит фінансової звітності в частині інформації про оборотні активи.
59. Аудит інформації про запаси. Аудит інформації про малоцінні швидкозношувані предмети
60. Аудит інформації про дебіторську заборгованість. Аудит інформації про рух грошових коштів.
61. Аудит інформації про формування зобов'язань (довгострокових та короткострокових).
62. Аудит інформації про формування власного капіталу.
63. Аудит інформації про формування фінансових результатів.

64. Аудит стану бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства за 20_ р.
65. Аналіз фінансового стану.
66. Аудиторський висновок: аналіз обґрунтованості планів та прогнозів, висновки і рекомендації.

Рекомендовані інформаційні джерела

Базові

1. Про аудиторську діяльність: Закон України № 3125-ХІІ від 23.04.93 зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 23. – ст. 243. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13-14. – № 15-16. – № 17. – ст.112. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 17. – ст. 121. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
4. Про відпустки: Закон від 15.11.1996 № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. – № 2. – ст. 4 – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>
5. Международные стандарты учета и аудита: сборник с коммен. Вып.4: Директивы Европейского Союза/сост.: М. М. Рапопорт. – М.: Фирма «Аудит-трейнинг», 2017. – 396 с.
6. Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні [Електронний ресурс] : затв. Пост. КМУ від 03.04.93р. № 250. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0056-99>
7. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс]: затв. наказом Міністерства фінансів України 24 квітня 1995 р. № 88. –
Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2015 року) – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf (частина 1), http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_2_2015.pdf (частина 2), http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_3_2015.pdf (частина 3).
8. Белопольський М.Г. Методичні вказівки з виконання курсової роботи за курсом «Аудит» \ М. Г. Белопольський, Г.П. Бессонова, О. А. Куровська. – Маріуполь: ПДТУ, 2011. – 78 с.
9. Белуха Н. Т. Аудит: учебник. – К.: Знання, КОО, 2016. – 769 с.

Допоміжні

- 10.Аренс А. Аудит / А. Аренс, Дж. Лоббек.–М.: Финансы и статистика, 2015. – 560 с.
- 11.Аудит. Методика документування.–К.: Інформ.-видав. центр Держкомстату України, 2013. – 457 с.
- 12.Аудит / Монтгомери, Ф. Л. Дефлиз, Г. Р. Дженик, В. М. Орейли и др. – М. : Аудит: ЮНИТИ, 2017. – 542 с.
- 13.Бутафіна І. В. Інформаційні та методологічні засади формування і аналізу фінансових звітів підприємств. : Дис... канд.екон.наук / І. В. Бутафіна. – К., 2015.
- 14.Бычкова С. М., Растамханова Л. М. Риски в аудиторской деятельности / С. М. Бычкова, Л. М. Растамханова. – М. : Финансы и статистика, 2013. – 416.
- 15.Гончарук Я. А. Аудит. – Л.: Вид-во «Оріяна-Нова», 2014 . – 292с.
- 16.Давидов Г. М. Аудит: підручник / Г. М. Давидов. – К. : Знання, 2014. – 511 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
- 17.Левковская В.Г. Проверка учредительных документов, формирования уставного капитала и расчетов с учредителями. – Д., 2018. – 63 с.
- 18.Лозовицький С. П. Методичні і організаційні аспекти обліку й аудиту холдингових компаній. : дис. канд. екон. наук / С. П. Лозовицький. – Львів., 2017.

Методичне забезпечення

- 19.Аудит та комп'ютерний аудит [Електронний ресурс]: опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Аудит та комп'ютерний аудит» для студентів напряму підготовки 071 «Облік і оподаткування» всіх форм навчання / уклад. В.Я.Козлова. – Маріуполь: ПДТУ, 2020. – Режим доступу : <http://umm.pstu.edu/>
- 20.Аудит та комп'ютерний аудит [Електронний ресурс]: методичні вказівки до підготовки до практичних занять з дисципліни «Аудит та комп'ютерний аудит» для студентів напряму підготовки 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання / уклад. В.Я. Козлова.– Маріуполь: ПДТУ, 2020.–50с.– Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/3072>
- 21.Аудит та комп'ютерний аудит [Електронний ресурс]: методичні вказівки для виконання самостійної роботи по курсу: «Аудит та комп'ютерний аудит» для студентів напряму підготовки: 071 «Облік і оподаткування» всіх форм навчання / уклад.: В.Я. Козлова. – Маріуполь : ПДТУ, 2020. – Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/>
- 22.Аудит та комп'ютерний аудит [Електронний ресурс]: методичні вказівки для виконання контрольної роботи «Аудит та комп'ютерний аудит» для студентів напряму підготовки: 071 «Облік і оподаткування» заочної форми навчання / уклад.: В.Я.Козлова. – Маріуполь : ПДТУ, 2020.–Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/>

Інформаційні ресурси

23. Аудиторська палата України: офіційний сайт аудиторської палати України [Електронний ресурс]: [Сайт]. – Режим доступу: <http://apu.com.ua/>
24. Офіційний сайт Верховної Ради [Електронний ресурс]: [Сайт]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
25. Міністерства фінансів України: офіційний сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс]: [Сайт]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
26. Всеукраїнська професійна газета «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]: [Сайт]. – Режим доступу : <http://www.vobu.com.ua>